

žeravica

radovan pavlovski

KĆI JERETIKA

Sama održavam
crkvu kuću i temelje
da se ne bi zamračilo nebo,
opustela zemlja, sama i sveće pravim
i o kamen ih lepim
između žutog i zelenog
na razboj
uvlačim
iz svakog veka pređu
i pevam: izvori iz sušnog
da šiknu. Iz temelja svojeg
po temeljima sveta lutam ja
koja nosim
cvet za ceo svet
i plamen iz očiju
slobodni da budu u cvatu i plodu,
biljka i stoka, sitna i krupna,
sa dlana vodu mi pije tica ranobudna
Ako svaka moja bosa stopa
ostavlja toplinu
ako svojim putem hodam sama
po bespuću sveta
i pevam —
i malena buba da pokaže svoje carstvo
i ako je to jeres
tada svakoga će stići jeres slobode
i ko zna kao kakvog će ga zateći.

PEŠAK

Hodanje nikako da se doishodi
svetlost nikad svu sagledati
Ljubavi nikad se iznaljubovati
Posejano u oluji
vreme u vremenu nosi
Korak i put
jedno drugom je ogledalo
Mojim dodirrom raste plod
Nebo pokazuje puteve
Šta god da dodirnem
čega god i da se setim
na putu
zemlja se okreće kao misao u glavi
kao što morski val udara
tako i srce snažno bije
A i na kakvu god nevolju da naidem
svetlošću iz sebe osvetljam
i sunce na putu izgreva
da i njega dodirnem
Sunce meni ja suncu izlaz otkrivam
Ponekad i narod je nevretime.

KAČUNKA*

Carica na konju za ljubav vojevaše
Nijedno vreme nijedno nevretime
ni trun ne odnese od nje. A kroz šta sve
nije prošla: ispod nogu plastovi,
otkosi promena. Carica na konju
i u rajnu nevesta pakla beše.
I tamo gde um misli
da ne postoji telo, carica na konju
za ljubav vojevaše: rasplete kose,
u ogranj zapali odeću, kroz vatrau
poleti konj. Kruna zablješti
na vrh snežnih planina, došlo proleće.
Cvetom kačunke okitih se
U bronzi izlio sam njene boje
Nežnost okamenih da bi izdržala udarce.
Carica na konju za ljubav vojevaše,
Kačunka postade.

* kačunka — visibaba

BOJICA

Srećan zalutao Rimljanin,
samo odećom legionar, inače fantast
s pričama o carstvu, bogat,
rumen i gladan, na silu podignut na konja
u Trajanovom pohodu za velikim hlebom carstva u

Dakiju, otkivajući potkovicu
izdahnuo je nad nakovnjem u Železnoj Reci.
Sahranili ga robovi po želji:
s glavom na istoku misliju da će se,
čim bude prespavao smrt,
pridici i dovršiti
nedovršene poslove
u carstvu na istoku.
Oni drugi nasuprot njemu izgiboše, u boju
samo sa bojicom urdisali su se na zapad
Mnogi među njima su Sloveni
barem odmaraju nevinu za purpur
i krv svanuća
iz nožnog palca, ipak do lakta
namotavaju pređu meseca
Kojom popunjavaju prazninu srca.

MONISTRO*

Odskočilo od bubnja
od metka i rane odskočilo
monistro konja uzjahalo
s uzdahom svojim u nevremenu
na usnama devojke zauzdalo se
u derdan zanoćivalo.

* monistro — perla

HADŽILUK

Iliji Adžijevskom

Čudno su spuštene planine sa neba.
Durbini smo mi. Kad bi se ti zadržao
na nebu
na zvezdi s jezerom
opet bi ugledao naše planine
I bogu i čoveku
isti bi oblik pokazao.
U crkvi se daje nafora za dušu
Nešto se događa s jezerom i narodom
Iza planina Sila po lestvama od mesečine
pretrsa nevestinske kovčuge
Iako smo nišandžije i strelci po oku i duši
pesma i mesec odvrtaču nam ruku
od ubitačne cevi nišana.
Da protiče vode, plod da nosi. Na hadžiluk
svim snagama — Snagama
čas popuštam,
čas zatežem
uzengije.

ŽERAVICA

I svaka skrivena žila
koja u napetosti drži budnost
pušta plamen.
Iz krčaga istekoše
i poslednji ostaci planina.

Isparenja traže novo ognjište.

Pouka vode okolo tebe je
da protičeš i grmiš.
Časovi-popravljeni mehanizmi,
bes prirode,
fosforne noći ljubavi.

STAREŠINA

Vasku Poposkom

Oružje oganj hleb
do mene
srtovi neosedlanih planina
ždrebe, pašnjaci i so
neka iskre i ržu
Okolo srca i kostiju — oluja
torovi i mesečina
zavijanje divljine sa stene
po prevojima planinskim —
glas slavuja
i čardak vedrine.
A vi iz mojega roda — moje snage
posle mene — svoje snage
Svako na svom korenu
svojom solju na svojoj rani
U meni — moja snaga
Zemlja je žensko
noć — ženski dan
Kad obeležena reč
izusti moju povelju
Moje će se nebo otvoriti
i zemlja će se otvoriti.

S makedonskog autor

dodir ptičijih ruku

milan dordević

OSTRIGA

Ostriga je nežna ostriga,
siga što srebrom kapljica
obasipa turobnost mekota,
placente slepoga zrnca.

Ostriga je stroga majka.
Njena briga drhtavo ovija
meso, guši glas krvi, mleka,
mlaz Euripida i Sigmunda.

Ona plaši so, lobode, daleka
lelujanja peana, dima avgana
i crnoga hašiša iz Maroka.

Ostriga je carica-tamnica.
U njoj spava blesak-koštica,
osam hiljadu tamnih lica.

VENČANJE

Treba venčati Etnu i Grenland,
jagne i vuka, treba pelen i med,
da te zabolji kao kad ruka, gola,
na zemlji celiva zrnje ogledala.

Treba te sastaviti od belih niti,
od svilaste pređe zaboravljenoga.
Tražim te, krvniče, što bilinjem,
zverinjem i ljudima gospodariš!

U šumi lovim te kao sunčevu zver.
Ulovim jelena koji se rogovima
u granju zapleo. Ulovim jelena.
Rasporim ga i pijem loptivi ruj.

Pijem nebeski dar, jer ti gutljaji
stapaju gotske odaje i odsjaje,
mreškanja glatkog jezera. Bajam
Ogledalo da sklopim, u ogledalu

da smotrim oblu puninu, grozno jaje,
kao zrno u žetvi u njemu da vidim
dovršeni mozaik sveta što uzima,
spaja deliče ali ništa im ne daje.

ŠALOM!

Grimize, dozvao sam te iz noći,
dozvaao da mi žive probudiš boje.
Mislio si, slikarka iz Perua zove,
mislio si u beloj noći, u noći.

Videlo je starilo kao kora pogače
kad si mi prišao, gipkim koracima
geparda. Ozaren mlečnim zracima
kao telo Umbrije, crvene ilovače.

Lebdeo si na pedalj iznad tla.
Bio Mesmer, odisao tišinom platna
Vermera. Gledao sa vrha piramide
meseca. Video kako se mamci zla

ka tebi penju, idu ljudi, tigrovi,
idu kunići, konji, majmuni. Sedeli smo
kraj mutnozelenke reke u crnome selu.
posvećivali se Radigeu i Akutagavi.

Šta sam ti rekao u noći, u noći?
kasnije ponavljaao si, kad sam pričao
o sinovima udovice, kad sam pokazivao
izabrazdane mape žarkih hodočašća.

Tonuli smo u tvoje tajne obrede.
Darovao sam te istorijom mojih patina,
pustinja, pozdravljao tvoje druide.
Odjednom, progladali smo kao prtina.

Pogledali nago nebo. Bilo je sneg
u žalosti. Sve mi se uzburkalo:
kapital, tarot, prazne mise, Breg,
leptiri što sleću na tvoje rane.

I došli su crna lutkarka, Lilit,
Emanuelova čerka i novorođeni,
drveni dečak, flautista, prozelit.
Smejali se na pogrebu svetlosti.

Igrali se maskama, vino nam pili.
Sa barokne svadbe krenuli smo, hodili
kroz lavirint, zaklinjali se nežnosti
vihora, terali škratove, pošasti,

terali kugu, kao da se zidovi mogu
razmaknuti, srušiti ujednom pčele,
dodirom ptičijih ruku, paperja krila
što se nikada nisu visinama opila.